Pilot verbetering naleving leeftijdsgrenzen Drank- en Horecawet

Het Centraal Bureau Levensmiddelenhandel (CBL), Koninklijke Horeca Nederland (KHN), het NOC*NSF, de Slijtersunie en de burgemeester van de gemeente Hoorn hebben in een pilot zich samen sterk gemaakt voor uitvoering van een actie met het volgende doel:

> *een succesvol en effectief integraal samenwerkings- en nalevingsmodel te ontwikkelen dat de naleving van de leeftijdsgrenzen uit de DHW bevordert, dat vervolgens kan worden aangeboden aan overige regio's waar men integraal samenwerkt op het onderwerp alcoholbeleid.*

GGD-NL en Trimbos hebben in de beginfase van het project een adviserende rol gespeeld. De regio West-Friesland is gekozen als pilot-gebied. De pilot is in het najaar van 2013 gehouden en daarmee in de slotfase van het oude regime van de Drank en horecawet, waarbij 16 jaar als leeftijdsgrens gold.

De pilot moest in beeld brengen of het naleefgedrag van verkopers én het gedrag van jongeren in de goede richting verandert als door zoveel mogelijk partijen in de zelfde periode extra aandacht op de regels wordt gevestigd. De brancheorganisaties hebben de pilot bij hun aangesloten verkopers (horecazaken, supermarkten, sportverenigingen en slijterijen) vooraf gemeld en op schrift en/of tijdens informatiebijeenkomsten extra aandacht op de regels gevestigd. Men heeft daarbij opgeroepen actief mee te doen aan de pilot en bij jongeren die alcoholische dranken willen kopen niet alleen naar hun leeftijd te vragen, maar vooral ook hun ID's te controleren. Het nalevingsonderzoek Westfriesland uit 2011 gold als 0-meting, het voor eind 2013 reeds geplande regionale nalevingsonderzoek als 1-meting.

De pilot heeft in de metingen niet het resultaat opgeleverd wat de branches ervan hadden gehoopt. In de supermarkten was de geconstateerde goede naleving in 2013 gelijk aan de bevindingen in 2011. Bij cafés/discotheken, slijterijen en cafetaria's was de goede naleving in 2013 lager dan in 2011. In de sportkantines was er sprake van een kleine verbetering in de naleving van 3%, maar waren de verwachtingen hoger.

Correcte naleving alcoholverkoopverbod < 16 jr			
	2010	2011	2013
supermarkten	41%	48%	48%
slijterijen	42%	63%	27%
cafés / discotheken	7%	22%	8%
cafetaria's	26%	28%	5%
sportkantines	14%	12%	15%

De volgende factoren hebben daarbij volgens de deelnemende partijen een rol gespeeld; een gebrek aan financiële middelen, waardoor een 0-meting direct voor het begin van de pilot niet mogelijk was en een gerichte (communicatie)campagne evenmin mogelijk was. De nalevingsonderzoeken van de gemeenten lagen in tijd (te) ver uit elkaar. Daardoor is het voor deze pilot geen betrouwbaar meetinstrument voor de in korte tijd in gang gezette acties en er is ook geen preventieve werking van uit gegaan. De relatief korte voorbereidingstijd heeft eveneens parten gespeeld. Daardoor was parallelschakeling met ggd-acties en preventieprogramma's op scholen niet mogelijk. In de pilotperiode beschikte bovendien alleen de gemeente Hoorn over opgeleide BOA's. Niettemin zijn partijen positief over de samenwerking die is ontstaan. Het feit dat partijen gezamenlijk hebben gewerkt aan één doel is winst. Het is belangrijk om op nationaal niveau naar elkaar en naar buiten ook uit te stralen dat zowel verstrekkers van alcohol als gezondheidsinstellingen en gemeenten dit gezamenlijk belangrijk vinden.

Alle beperkingen ten spijt, de pilot is zonder meer leerzaam en nuttig geweest. De winst van de nieuwe en constructieve contacten en netwerken tussen de branches, de gemeenten en instellingen moet geborgd worden. In de regio Noord-Holland Noord, waartoe Westfriesland behoort, is dat nu het geval. Gemeenten en verstrekkers zijn regionaal én lokaal in overleg om samen tot afspraken over betere nalevingsresultaten en adequaat toezicht te komen. Het verdient navolging in gebieden in Nederland waar dat nog niet bestaat.

Sinds de leeftijdsverhoging per 1 januari 2014 heeft verantwoorde alcoholverkoop veel aandacht gekregen. Het is van belang dat de lokaal/regionaal samenwerkende partijen dat adequaat faciliteren en daarbij:

- in de regio mensen aanwijzen en/of vrijmaken die er echt 'bovenop kunnen zitten';
- deze 'lokale leiders' in staat worden gesteld hun achterban ook op sleeptouw nemen.

Tot slot zou het helpen als de NIX-campagne landelijk op tv en radio aandacht geeft aan de positie van de lokale verstrekker, (kassamedewerker, barman, barvrijwilliger) bij het naleven van leeftijdsgrenzen.
Want:

> *Het is van belang dat het vragen naar een ID-bewijs bij verstrekking van alcohol als normaal wordt beschouwd.*